

У НЭГЭЭНИЙ гурван жэлэй туршдаа Бичурын аймагай партийн ажиллагайгай соёл гэгээрэлий эрхэй зургаануудыг өмнө болгож, тэдний ажал тусламжарай байжаруулхын тулд ажалладай хүсэ шадаа ажаллаа асуулыг шатаа гэжэ нэн түрүүн хэлдэгтэй. Энэ үедэ аймаг дотор 13 тургуулин, худалтын 2 байсан, 9 клуб, 14 культбаза, 16 улаан булан, 6 библиотек, үхүүнүүд — 23 ясли гэхэ мэтэ шанээр баригдаа. Соёл гэгээрэлий эрхэй зургаанууд хайн түхөөрлэгээр хангагданхай.

Соёлой довтолгон үедэ, илангага «Мүнөөнэй арха байдалда партийна пропагандын бөлүүдхэ зорилгоууд тухай» КПС-эй ЦК-эй абаан тоотоолхоо хойшо ажалладай дунда абуудалдаг соёл гэгээрэлий, хүмүүжүүлхын худалмэрийн уха шатар нилээд дэвшэлхэй байха. Тийгэжэ олонхи соёл гэгээрэлий эрхэй зургаанууд шатаа олоо арга хэрэглэжэ, ажал худалмэригээр хонирхоомор, ажбайдалтай нягта холбоотойгоор абуудалда боллоо.

ГУРБАН ЖЭЛЭЙ ГОРЬТОЙ АЛХАМ

хониншод тэрэннэе ажалдаа хэрэглэжэ гэжэ шийдээ бээлэй. Урдань байсан 5 отарын орондо томодогдоһон ажахын тоосондо оронго томо бригаданууд байгуулагдаа. Тэрэ гэгээр хонин ажал тун урагшатайгаар эрхилдэгдэнэ. Хэрэгжэ урдань тэдэ хонинд дээрэ 50 хүн ажаллаха байгаагаа, ажахын тоосондо ороһонхойн хуулаар 27 хүн худалдаа боллоо. Тэдэнэр энэ жэлэй дүрбэ нарын туршида 100 хонин бүрийн 83 хурьга абаа. Унгарын жэлүүдтэ нэмжэ олон хурьган абагшагүй хонин. Аажмын тоосондоо хүний, гахайн фермүүд, тракторна бригада оронхой. Ингээд колхозой бүхэ байбари ажахын тоосондоо ороһонхой.

Нилээд эхэ худалмэри Ждановой нэрэмжэтэ колхоздо хөдөлхөн байха. Эндэ Культурын байсан, культбаза, улаан булан, мастерскойтой тургуулин байсан, парийлагтын болон хүний хуула 220 шатаа гэрэ бригада. Ажалладай дунда партийна, комсомолой организацинуудай, соёл гэгээрэлий эрхэй зургаануудай абуудалда худалмэрийн хэмжээн эрид дэвшлээ. 200 гаран колхозингууд политическа, экономическа кружогуудта нуран, 500 ханга газетэ, журналнуудыг захижа уншана, ай бүхэн радиотой болонхой.

Колхозингуудай дунда ходо лекци, элдхэд, хөөрөлдөөн үнгаргэдэгдэ.

Энэ эхэ худалмэри дэми халаагүй. Мүнөө тус колхоздо коммунистическа ажалдай нэрэ зэргэн түлөө 167 хүн тэмэснэ. 16 колхозингуудта нүмэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгонхой. Колхоз абаан уялгала муу бэлээр дүүрэгжэ байнхай.

Партийна, советскэ болон нийтин бусад организацинуудай абуулан худалмэрийн ашаар ажалладай политическа, ажалдай эдбхи хангалта дэвшлээ. Түрэл партиингад XXII съездын нэрэтой түрэтэйгөөр угтахын тухай аймагай соёл гэгээрэлий худалмэриэлэһид бүхэ хүсэ шадалаа, бэлгэ шадабаргаа зөрөөхэ байха.

Аажмын тоосондоо хүний, гахайн фермүүд, тракторна бригада оронхой. Ингээд колхозой бүхэ байбари ажахын тоосондоо ороһонхой.

Нилээд эхэ худалмэри Ждановой нэрэмжэтэ колхоздо хөдөлхөн байха. Эндэ Культурын байсан, культбаза, улаан булан, мастерскойтой тургуулин байсан, парийлагтын болон хүний хуула 220 шатаа гэрэ бригада. Ажалладай дунда партийна, комсомолой организацинуудай, соёл гэгээрэлий эрхэй зургаануудай абуудалда худалмэрийн хэмжээн эрид дэвшлээ. 200 гаран колхозингууд политическа, экономическа кружогуудта нуран, 500 ханга газетэ, журналнуудыг захижа уншана, ай бүхэн радиотой болонхой.

Хажангын совхозой 3-дахы фермын центр — Ородой-Адагта кино харуулагдануудыг гайхалтай. Урдань клубай залгадагүй байһангаа гарабгүй гээлэй. Совхоз боложо, колхозой хушан клубыг залжа байхада Хорин аймагай культурын танагаралхид үлэр бүхэндэ гэхээр үйлдэгдэнэ хон.

— Түрэн залганы, киношаргатура, мотор асархаа байнаби, — гэжэ байгаад хүнгэн машинаар хүндэлдүүлэ бэшэ хон гү. Хуулаа дагуу культурны таһагыг дагша Дугарыреновиче сомоной Советскэ сессиин ендэр дээрһээ гоё гоёор хэлэ ами дайлаа ганахагүй шан зоригтой хүнүүд хүмүүжүүлдэн хатуууулагдаха байһанын мадажа, Гатар зарим эхэ эсэганар буруу, хүмүүжүүлхэ асуудалаа харша хангал болот баримталдаг гээд нүхэр Яхонтов тус газетэдэ бэшэнэ.

Ярууны аймагай Нархатын совхозой хоёрдохы фермын Шалы гэжэ нутагай культбаза соёл гэгээрэлий ёһотой гуламта болоо юм. Энэ малшад үдэш бүри сугларжа, газетэ, журнал, номуудыг уншдаг. Агитаторнууд, колхозой хүтэлбэрлэгшэд малшадта лекци, элдхэд уншдаг, хонин хөөрөлүүдэ үнгаргэдэгдэнэ. Баһал эндэхн залуу малшад өөһэдөө зүжэг наада бэлдээд, тэрэнэ нүхэдтөө ходо харуулжа байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шалын культбаза соёл малшад (зүүн гарһаа) Д. Будаева, П. Эрдынеева, Е. Доржиева, Г. Цырендоржиева, Ц. Будаева гэжэд хүүлшын хонингуудыг газетэһээ уншжа байна.

Н. ДАМБАЕВАЙ фото.

ХЭБЛЭЛЭИ ШЭНЖЭЛЭИ

Үшөө һониноор, хурсаар харуулжа шадаха байгаа

Ажалладае коммунист ёһоор хүмүүжүүлхэ худалмэри тон олон янзаар абуудалдаг болонхой. Партийна болон нийтин организацинуудай уран шадабери, оюун болот элдэбин хонин хонин арга методуудыг бии болгоһон байна. Ажаллан буюу хонтой хөөрөлдөжэ, урма зоригын бадаруулахаар соёл гэгээрэлий худалмэри абуулжа зорилгын табигдажа байһанын мадажа.

Энэ шухала хэрэгтэ газетэнүүдэй үүрэг нүлөө тусгаар эхэ. Хорин аймагай «Улаан тула» газетые ирээд харахада, үлүүэй хоёр хара соёл асуудалаар яһала бэлгэдэһэн байна. Ажаллаа хулжагшад, аарга абадтаннэе эдирүүлэн шүүмжэлхэһээ эхилээд, эдбб асуудалаар үнгаргэдэһан конференци дуратарга газрын хуудалануудта һуурия олонхой.

Залуу үетэниг — тургуулин гэхэ бүүдэе хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ газетэ эхэ ханалаа табидаг байна. Советскэ долоон жэлэй тургуулин директор нүхэр Леоновой статья тольһонхой хойшо газетын хуудаланда энэ асуудалаар байд гээд лэ материалуудыг уншанаби. Энэ шухала асуудалаар бэлгэдэн, гэр бүлэнхид ханамжа дуралдануудта бэлгэдэнэ. Мүнөө үе сагай аригтада хүрэмэ ёһото хүнүүдэ хүмүүжүүлэн болбосоруулжа талаар шухала шухала асуудалууд табидаг. Тургуули гэр бүлэнхидэй хамтаржа, нийтин лэ хүсөөр хайн хайхан сэдхэлтэй, олонийтын хэрэгтэ түлөө, Эхэ оройнгоо эрхэ ами дайлаа ганахагүй шан зоригтой хүнүүд хүмүүжүүлдэн хатуууулагдаха байһанын мадажа, Гатар зарим эхэ эсэганар буруу, хүмүүжүүлхэ асуудалаа харша хангал болот баримталдаг гээд нүхэр Яхонтов тус газетэдэ бэшэнэ.

«Коммунист амалай нэрэ зэргэ олгоходо Хурбын леспромхоздо хайша хэрэгтэ, бурнараг гүүлээд, энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоно гэжэ х. Ингэ болоо баа, мүнөө үеын энэ гү хамшагта худалмэри үе зоригтэ, удаа шанары гутаах, зэрааха болон бшуу» — гээд тор тон зүб тобилол хон.

Ажалладае коммунист ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар партийна нийтин организацинуудай абуу худалмэри угаа олон янза ад. Энэ асуудалаар хаа хаанагүй ферментүүд үнгаргэдэнэ. Ошотыг тэдэ харша абадал гаргагшад, энэ хаа хулжагшадтэй эхэ тэмсэ абуулагдаха. Эдэ бүгдэ тухай гэрэ хуудалануудта материалуудыг тольһондой. Илангага үлүүэй — энэ асуудалаар хуулинуудай раһанһаа хойшо — газетэдэ олоо дэвсгэ, статьянууд гаржад байн Хорин аймагай нийтин ажил тэргэнүүд олонийгэдэ харша абуу дугуйт хатуу шанга тэмсэ абуула ахилжэ гэжэ газетын хуулинуудта олгохоор. Гатар олоо материалуудын али олон бэйи суллаанууд тухай бэлгэдэнэ нийтинүүд. Сатирын хурса талаар тэргэнүүдэниг таһа хайраһан тухай хурса статьянууд газетын хуудалда хонор. Зарим статьянууд хоттуу хүнэй ажалладай болон хонин тухай дан үлүүэ бэлгэдэнэ. Жишээни, майн 24-да гараһан «Гамуевэй статья со Хорин үлүүэ нэрэ хоттуу хүннэе талаар гатарта млыншин зургандай абаашаны хэрэгтэ дэлгэрэн гээр бэлгэдэнэ.

Ажалладае коммунист ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудал Хорин газет үшөө хайнаар, хурсаар харуулжа хангэ лабайт. Олонийтын ажил тэргэнүүд — сельсоветуудэй, прокомсомой организацинуудай, эхэни советуудэй, арадай дружинны бөлүүд бусад эхнинүүдэй худалмэригээр харуулалсабал, бүрэлдэ байха хон.

РЕДАКЦИДА ЕРЭЭН БЭШЭГҮҮДЭЭ

ХАРЮУ ХҮЛЭЭНЭЭР

Анаагай совхозой Амгаланта тосхойн электрын элшэ хүлээнээр удаанай юм. Одоол совхоз болоолди, түбхнэжэ байра байдалаа олжо, наргам гэрэлээр ялархаби гэхэнэ, «эхэ хананан орон хоног хонин» гэдэгтэй нөөхил нарынгаа гэрэл доро һууһаар.

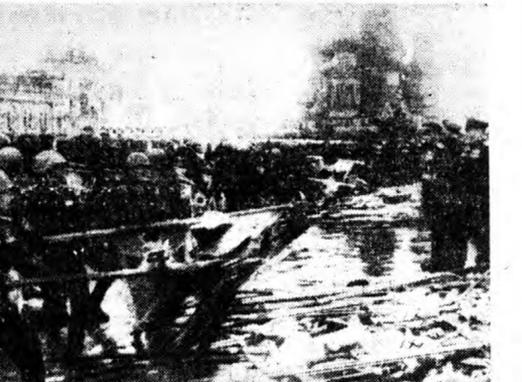
Тосхойной ажалладай хүсөөр столбонүүд болдоогдожо, утаһаны татагдаа бээлэй. Тээд ямар ушарһаа гэдэггээ таталдаг юм, мэдэхын аргагүй. Энэһнээ боложо ажаллангаа һүүлээ клуб, улаан буланда ошожо, ном уншаха, сэнгэхэ аргагүйдэнэби.

Электрын элшээр хангагдаха тушаа асуудал ажалладай зүгһөө нэгэнтэ бэшэ табигдаһан байна. Тээд совхозойнгоо хүтэлбэрлэгшэдэй зүгһөө тобино харюу хүлээнлэ зандааби. Р. Цымпилов.

Хэнэй гэмээр кино харуулагданууд

Хажангын совхозой 3-дахы фермын центр — Ородой-Адагта кино харуулагдануудыг гайхалтай. Урдань клубай залгадагүй байһангаа гарабгүй гээлэй. Совхоз боложо, колхозой хушан клубыг залжа байхада Хорин аймагай культурын танагаралхид үлэр бүхэндэ гэхээр үйлдэгдэнэ хон.

— Түрэн залганы, киношаргатура, мотор асархаа байнаби, — гэжэ байгаад хүнгэн машинаар хүндэлдүүлэ бэшэ хон гү. Хуулаа дагуу культурны таһагыг дагша Дугарыреновиче сомоной Советскэ сессиин ендэр дээрһээ гоё гоёор хэлэ ами дайлаа ганахагүй шан зоригтой хүнүүд хүмүүжүүлдэн хатуууулагдаха байһанын мадажа, Гатар зарим эхэ эсэганар буруу, хүмүүжүүлхэ асуудалаа харша хангал болот баримталдаг гээд нүхэр Яхонтов тус газетэдэ бэшэнэ.

Советскэ Союзда фашистка Германиян довтолхон үдэрһөө хойшо, фашистка Германиядэ эсэргүүтээр Советскэ Союзай Эсгээ ороноо хамгаалгын Агууш хэсэ дайной эхилһнээ хойшо 20 жэл 1961 оной июнийн 22-то болохон. 1945 оной июнийн 24-дэ Москвагай Улаан талмай дээрэ болоһон Илалтын парад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Парадта хаба адагшан — Советскэ Армиин эсэргээд гитлеровскэ Германиян илагданан сэрэгүүдэй туугуудыг Мавзолейн орондо хаяжа байна. ТАСС-эй фотохроника.

Соёл гэгээрэлий, хүмүүжүүлхын худалмэри хайжаруулжа талаар Бага-Куналейн «Нөөдэ» колхозой правлени, партийна организаци хайсахан худалмэри, Колхоздо Культурын байсан, ахин тургуулин байсан, 2 магаан, 2 культбаза гэхэ мөчөн барилганууд бүтээгдэ, үшөөнэ барилгажа байна. Культурын байсан, библиотекэ, культбазаууд, улаан булангууд соёл болбосоролдой худалмэрийн ёһотой гуламта болонхой. Хараажы үеэр, Гурбан жэлэй туршда энэ 16 тэматическа, асуудал харюугай 30 улаан, аман үгын 27 журнал үнгаргэдэг. Культурын байсанга гэгээрэлий үнгаргетет, 60 хүнөө бүрлэдэн уран хайханай бүлгэной коллектив худалма.

Ажалладай дунда абуудалдаг соёл гэгээрэлий худалмэри колхозой ажбайдалтай, мүнөө үеын зорилгоуудтай нягта холбоотойгоор үнгаргэдэг болонхой. Соёл гэгээрэлий, хүмүүжүүлхын худалмэридэ В. М. Смирнов, М. А. Мельникова, Л. А. Мясников, А. В. Смолин, Л. И. Фокяна, Т. Р. Чекин болон бусад эдбхитэйгээр хайбаданад.

Колхозой партийна организаци ажалладай политическа, экономическа эрдэм мадарга дэвшүүлхэ асуудалаа эхлэн анхарал хандуулагдаг. Тиймһээ энэ эдбхитэ яһан 11 бүлгэм байгуулагдаа жэлэй туршида хайнаар худалдаа гаржа. Илангага политэкономикн (пропагандистн) үлээр В. М. Смирнов), экономикн ахын шатын хуралсадай (пропагандистн) нүхэр М. Д. Киселов) кружогууд олон хүнүүдэ хабдуулажа, хайнаар хуржа гаргаһан байха.

Недөндө жэлдэ «Ажахын тоосон» — ажахыгаа эрхилжэ түрүү арга муу гайн тэмэ гарананайгаа һуулаа, олонхи малшад, илангага

Хажангын совхозой 3-дахы фермын центр — Ородой-Адагта кино харуулагдануудыг гайхалтай. Урдань клубай залгадагүй байһангаа гарабгүй гээлэй. Совхоз боложо, колхозой хушан клубыг залжа байхада Хорин аймагай культурын танагаралхид үлэр бүхэндэ гэхээр үйлдэгдэнэ хон.

— Түрэн залганы, киношаргатура, мотор асархаа байнаби, — гэжэ байгаад хүнгэн машинаар хүндэлдүүлэ бэшэ хон гү. Хуулаа дагуу культурны таһагыг дагша Дугарыреновиче сомоной Советскэ сессиин ендэр дээрһээ гоё гоёор хэлэ ами дайлаа ганахагүй шан зоригтой хүнүүд хүмүүжүүлдэн хатуууулагдаха байһанын мадажа, Гатар зарим эхэ эсэганар буруу, хүмүүжүүлхэ асуудалаа харша хангал болот баримталдаг гээд нүхэр Яхонтов тус газетэдэ бэшэнэ.

П. Хони үсхэбэрлгэдэ шэнээр хандаха

Үлүүэй гурбан жэлэй туршида аймагай хониншод хонин һурлоо олоһоноруужа, мяха, ноһо абаһыг эхлээд хуулаар нилээд ажаллада туйлаа. Энэ үе со хониншод то тологой хоёр дахин олоһоноржо, 170 мянган тологой хүрэтэр ургаба. Мүн хониншод үлүүэй хайжаржа, гурбад хуудалдагдан ноһондой 91 процентэй нарин болонхой. Гурбан жэлэй саада тэ хонин бүрийнөө 2,8 килограмм ноһон абагдаа баа, 1960 ондо 3,6 килограмм (зачтын хэмжүүрээр) абагда гэхэ гү, али хайналалдагдан ноһондой хэмжээн бүхэндэ 4300 центнер хүрэтэрөө дэвшлээ.

Гэбшээ бодот дээрэ хонин ажалдай мүнөөнэй эригтэ ажажы хангажа шадагшагүй. Юу гэхэдэ ноһо, мяха абагдаа айхбаттар эхэ хүсэ, зөөри гаргагдажа, өөрнө үнэ сан эхэ болон. Илангага үлүүэй үедэ хонин үсхэбэрлгэдэ дэлгэрэн ёһо гуримнэ шэнээр хаража үзөөгүйдэ улам сааһад эхэ алхам хэлдэхгүй гэжэ һанагана.

Имар унар шалтагаанһаа хониншод то тологой һанаһанда хүрөөр олоһоноргоүй, 100 эхэ хонин бүрийн олоһон хурган абаһагүй, продукциян өөрнө үнэ сан яахалда дэвшлээд гэхэн асуудалад нигэжэ харюусаһаар.

Нэн түрүүн эхэ хониншэ хоёр жэлдэ 3 тургуулаа, декабрь нарта тул абаха гэхэн үүхэл тон буруу, аялдууай. Нимэ гуримаар ажаллаа, аялдууай. Нимэ гуримаар ажаллаа, аялдууай. Нимэ гуримаар ажаллаа, аялдууай.

Мүнөө хэрэглэждэ байһан; олоһонор дамжагдан хэмжээн манай хониншод ямар аша туһа үзгөө, хуушан гурим заншлааа юуны арсаха хоёр шийдэбэйгтэй? Нэнэ хониншод хоёр жэлдэ гурба тургуулаа, хонин һургаһыгөө то тологой өйрэн жэлүүдтэй эрид олоһоноруужа гэхэн зорилготойгоор шэнэ худалмэри дэлгэрһан байгаа. Тээд унгарһан гурбан жэлэй дун гаргадаг байхада, шэнэ үүхэл биратай хайн дун асаргагүй.

Богонихон болзорой туршида хонин һургаһоо олоһонорууланмай бодот дээрэ эртэн декабрийн тул абаһаар хайжарлаһон. Тийхэдэниг жэлэй дүүрэгэ багта хурьгада абагдаа бидэ өөрнөөшөө, гуримнэше мэхлэн болонхой. Хажуу тэһлэниг харахалда ажал худалмэрийн урагшатай хайн абаһан хэбэртэй хурмаар байдалда ороһонхой. Декабрида абаһан хурмад жэлтэй болоод байхада эхэ хонинд болдожо, шэнэ тул үгэжэ шадахагүй бшуу. Умар имһээ удаада хонин жэлдөн хонин һургаһыгөө то тологой олоһоноруужа хэрэгтэ бархашал тохоболдуулаа гэсэн. Жишээни, 100 эхэ хонин бүрийн 100 хурьга абаһан тула 1958 ондо 3700, 1959-7 мянган, 1960—14 мянган хурьган декабрь нарта абаһан байһан байна. Энэ гуримаараа ажаллабал, мүнөө жэлдэ 100 эхэ хониншод 100 хурьга абаха гэхэд, декабрь соо үшөө 29 мянган тологой эртэн хурьга абаха болодог. Нимэ олоһон хурьга эрхэ декабрь соо аймагай хониншод абажа шадаха арга боломжотой гү? Угы! Ушарын, 1960 оной декабрида абаһан хурмад һаяа 367—374 хониншод тулганууд болоод ябана ха юм.

«Путь Ленина» колхоз энэ арга хэрэглэжэ амилһээр 1957 ондо 100 эхэ хонин бүрийнөө 170 хурьга абаһан байбал, удаадахи 1958 ондо 44, 1959 ондо — 72, 1960 ондо — 64, 1961 ондо 31 хурьга абаһан байһан. Эдэ баримтанууд муу харуулабай гэхэдэ, түрүүшын жэлдэ олон тул абаһыгөө, удаахи жэлүүдтэй хурьгадай тоо хараа байса доһоно орожо эхилбэ.

Социалистическа Ажалай Герой, республикнн сууга хониншод нүхэр Бриден Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажалладаг. Трифон Деметривич 4 жэлэй туршида (1954—1958 он) хүрэтэр жэлдэ нэгэ тургуулахэдэ, жэл бүри 100 эхэ хонин бүрийнөө 112 хурьганһаа үшөөнэ абаһагүй байна. Хайнан гээд, ямар олоһон арга хэрэглэжэ, нүхэр Бриден сар ургалжа хайн ажаллада туйлаһаа гэжэ һонирхоһон, тэрэ сентябрь—октябрь нарта 25—30 үдэрэй туршида хониншод үрэгжүүлээд, өрхөжэ жэлэй февраль март согууур 25—30 үдэрэй туршида шэнэ тул абадаг байба. Һүүлэй хэдэхэн жэлэй туршида нүхэр Бриден эртэн — декабрийн тул абажа гуримаар ажалладаг болохоор жэлдэ 60—80 хурьганһаа дэвшэ тургуулаа шадаагүй. Шэнэ гурим тушаа сууга хониншод нигэжэ мадажагшад «Декабрь нарта эртэн тул абажа гурим үгүү эхэ худалмэригөө, тэжээлэй болон ажалай гаргана эхэтай байхалһаа гадна, хониншэ хэрэггүй үрэ дүнгүй ажал гээшэ. Декабрь нартаһаа эхилээд, март—апрель хүрэтэр, аяар 4—5 нарын туршида тул абагта үргэлжэлүүлдээ, ажал худалмэрийн эхэ болондо, абаһан продукциян өөрнө үнэ сан дэвшлээ, мүн хурьгад олоор үхэжэ, гаргада орохо саг болодог. Гадна хурьгашадые нэмэжэ үгэхэ хэрэг гарана.

Хонин һургаһоо хоёр дахин олоһоноруужа габал, таргалһан, хүсэ шадал хайнтай хониншод 25—30 үдэрэй болзортой сентябрь соо үрэгжүүлээд, 25—30 хоног соо тул абаһаар амхидхэхэ шухала. Тийгэжэ шадабал хонин һургаһай олоһонор...» Энэнь нутагай зоний хэрэгтэ.

АХЫН АЙМАГТА

◆ **Аймгүсэдэной коммуналнэ таһагай 17 молонго дарханууд** (заагшан нүхэр Гомбоев) Бурунголой сомоной «Улаан Аха» колхоздо шөфкэ туһаламжа үзүүлэн, малшадтай байха табиан нэнгэ гэр барихаа морибдо.

◆ **Орлик тосхондо** һуудал дэсөөнөр Григорий Галганович Шопхон өөрнөө хайн дурар Сталиной нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, эдбхи тарилада эдбхитэйгээр хайбадалсаһан байна. Эдбхитэй үнгаргэдэ эд хэрэглэгшэдэй союгай магазинуудта шагалта хэхэдэн хоодо хайбадалсажа, эхээр туһаламжа үзүүлдэг юм.

◆ **Нировэй нэрэмжэтэ колхозой** залуу малшан Борис Садвич Замолов үлүүэй, хабарай үедэ ажаллада оролдосотой хайнаар дэвдэһанай ашаар 213 тологой залуу малшуудаа нигэше гаргаһагүйгээр хуха ногоон дээрэ гаргаба.

◆ **Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой** комсомол, залуушуула «Улаан Аха» артель ошожо, зүжэг артада харуулбай. Угтөө ударһан тэдэһэр социалистическа мурьсөөнэй дүүргэһэй шалгажа, үүрэгтэ, отаранууд дөнгүүр ябажа, ажал худалмэрийнэй танидажа.

П. МУЖАЕВ

Хонин һургаһоо хоёр дахин олоһоноруужа габал, таргалһан, хүсэ шадал хайнтай хониншод 25—30 үдэрэй болзортой сентябрь соо үрэгжүүлээд, 25—30 хоног соо тул абаһаар амхидхэхэ шухала. Тийгэжэ шадабал хонин һургаһай олоһонор...» Энэнь нутагай зоний хэрэгтэ.

Хонин һургаһоо хоёр дахин олоһоноруужа габал, таргалһан, хүсэ шадал хайнтай хониншод 25—30 үдэрэй болзортой сентябрь соо үрэгжүүлээд, 25—30 хоног соо тул абаһаар амхидхэхэ шухала. Тийгэжэ шадабал хонин һургаһай олоһонор...» Энэнь нутагай зоний хэрэгтэ.

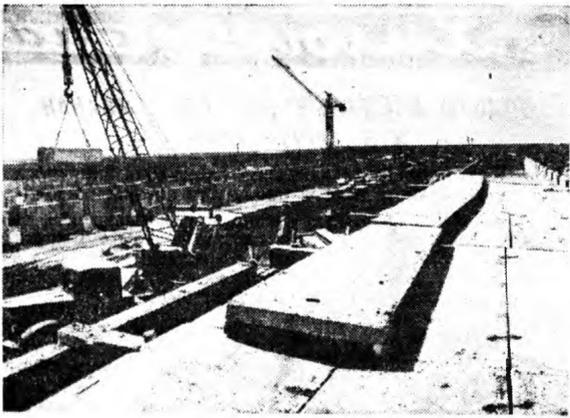
Хонин һургаһоо хоёр дахин олоһоноруужа габал, таргалһан, хүсэ шадал хайнтай хониншод 25—30 үдэрэй болзортой сентябрь соо үрэгжүүлээд, 25—30 хоног соо тул абаһаар амхидхэхэ шухала. Тийгэжэ шадабал хонин һургаһай олоһонор...» Энэнь нутагай зоний хэрэгтэ.

Хонин һургаһоо хоёр дахин олоһоноруужа габал, таргалһан, хүсэ шадал хайнтай хониншод 25—30 үдэрэй болзортой сентябрь соо үрэгжүүлээд, 25—30 хоног соо тул абаһаар амхидхэхэ шухала. Тийгэжэ шадабал хонин һургаһай олоһонор...» Энэнь нутагай зоний хэрэгтэ.

Фрунзе. Киргизини ССР-эй эрхэй зургаанууд жэл бүхэндэ жэ үргэн экранный кинотеатр хайнаар хонор, концертын нэгэ таһагай. Фрунзе хотодо баригданан энэ гээшэ. Зураг дээрэ: «Иссык-Куль» гэжэ шэнэ кинотеатр. ТАСС-эй фотохроника.

ДНЕПРОПЕТРОВСК ОБ- АСТЬ. Гахайнуудыг шахаж агадуулах колхоз хоорондын Агостоловско райондо багтана. Тэндэ жэлдээ 40 мян гагай шахан таргалуулагчаар хараагдана. Тэрэнэ тогтой «мяханай фабрика» болон бшуу. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гагай шахаа колхоз хоорондын объект баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ажалһаа хулжагтад, аараг ябадлагтан УГЫ БОЛОГ!

ХЭЗЭЭ ГУРИМШАХА ХҮНҮҮД БЭ!

Совет хүнүүд предприятия, колхоз, совхоз болон зургаануудтаа амжалта- наймаар ажаллахаа гад- гурим журам наринаар са- галдаг. Энэ зуура ажалһаа хүлжэн адалдаг эдэ тэдхэн ноур- дэндэ тэндэ бин байһаар, мшүүл хүдэлһэн хэбэр- лэн, ямар нэгэн «ажалда» болон нэрэ зүүгээд, үндөө- гэн мурэй ашаг олзын хой- роо хамаг ханалаа табидат- гана. Энэ хэлэгдэнэй жэшэ- тон Алексей Иванович По- меев дурдамаар. Энэмэй дай сүүдэй, аймагай мун- сангай таһагай зүгһөө хо- лохоо эхилхэднэ, бусадай үзэ бүрэлдэхын тула Мухаршэбэрэй аймагай культу- рын таһагай гаража харын гүхэриг салнтай харуул- наар ороһон байгаа. Гэхэ- хамта, нэгдэхээр, ажалда- лон хэбэртэй боложо ал- зургаануудыг мэхэлһэн, эрхөөр, түрһэн хүбүүндэ- йн 3 түхэриг тэдхэмжэ

(алимент) түлэдэг нимэ «энэр- хы сэдхэлтэй эсэгэ» тухай юун гэжэ хэлэлтэй. Алексей Попов Мухаршэбэр тосхондо шэнэ гэр баринан аад, тэрэнээ ондоо гэрээр ан- далдажа, горьтой нэмэри аба- дан байха. Мүнөө тэрэнээ худ- далдажа, мотоцикл абаад, ямаршы эрхгүйгээр тосхойн үйлсээр харилгажа ябадаг. Ушөө нэгэ баримта. «Ком- мунизм» колхозой гэшүүн нэр- рэтэй Трофим Потапович Фи- латов гэдэг бин юм. Гурбан үхибүүдэ тэдхэхын тула ба- хан салын олынгоо 50 процен- тые (алимент) хуулин ёһоор нара бүри түлэхэ болоһон. Тэд тэдэнээ тэдхэхэй али боло- хоор зайсан, нара соо 11—15 үдэр колхоздо ажаллаад, нү- гөөдэ үдэрнүүдтэн ондоо тээ- гүүр олоо бэлдэрэг заншалтай. Мухаршэбэрэй колхозууд хоорондын барилга хэдэг ор- ганизацита хүдэлдэг Василий Григорьевич Коршуновыг мэ- дэхгүй хүн хэр байха ааб даа. Энэ МСО-гэй хүдэлмэри- лэгшэ гэжэ тоологдодог аад,

тэндэ юушы хэдэггүй. Нара соо 5—10 үдэр хүдэлөөд, бэ- шынэ архидажа үнгэргэлэг. Нүүлэй нүүлдэ хамаг нэххэлээ алдаад, 100 грамм уулгахыг буйлоод зайгуулгажа ябадаг болоһон. Архи уулгагүй хү- ние хүхэ бала болоторнэ наншадаг «солотой». Эдэнһээ гадна, Суулга тос- хондо нуурижалтай Митыпов Зандараа гэжэ нүүлэй хэдэн жэлэй туршда хамтын хэрэг- тэй хабаадангүй, бусадта хүл- һөөр гэр бариад ябана. 1959 ондо хамтын хүдэлмэридэ ха- бадалахаа арасанай түлөө захиргаанай комиссини шид- хэбэрээр яла түлһэн байгаа. Тэрэнһээ хургаа абаагүй, мүнөөшөө эжэл хүдэлдэг хам- та хүлһэнэй хүдэлмэри бэлд- рээд, тосхонуудыг дамжан зайгуултаһаар. Энэ хүнүүд тушаа РСФСР- эй Верховно Советэй Прези- думдэй Указ хэрэглэн, гурим журамдэн оруулха шхала гэжэ хангадана. М. Шибирский.

Холын бэлшээрдэ гараба

Партийн ЦК-гэй январин Пленумэй шийдхэбэ- ринүүдээр зоригжоһон «Вос- точные саяны» колхозой мал адуулагшад дээшэ- лүүлэгдэн уялануудыг абаад, Үргэзһэн, холын бэл- шээрдэ гарабад. Эндэхид мянгад толгой эбэртэ бо- до мал зунай бэлшээрнээ гаргажа, буруу, хашарагуу- даа, сарнуудаа таргалуулаха тухай гүүртэ болгожо ил- гас.

Колхозой правлени эбэр- тэ бодо малайнгаа толгой бүри шэгнээд, намар бэл- шээрнээ тээржэ ерхэ- дэн малнуудаа дахиад шэгнэжэ үзөөд, малай тар- галһанай, шэгнүүрээ нэмээ- һэнэй зэргээр мал адуулаг- шадта ажалай түлөөнэ үгэ- хэ юм. Гүүртэ бүхэндэ бэл- шээрин газар хубаарилан үгтөөд, тэндэнэ минеральна тэжээл абаашагдаа. Үнинэй дүй дүршэл сэхэтэй мал адуулагшад С. Сыдеев, С. Брюханов, В. Будаев гэжэ- шэд 230 буруу даажа абаад, тэдэнһэнгээ шэгнүү- рые үдэр бүри 800—900 граммээр нэмээхэ гһэн зо- рилгоо урдаа табинхай.

— Энэ жэлһээ эхилжэ колхознай намар, үбэлэй сагта эбэртэ бодо малаа олоор шахадаг болоһоной ашаар гүрүндөө томо, мяха- лиг мал тушаадаг болоо. — гэж нэгдэхэи отделеини мяха-һүнэй товарна фермыг эрхилгшэ Д. С. Будаев хөөрэнэ. Мал адуулагшад зунай- гаа бэлшээрнэ зүбөөр ху- баарилан табаад, малнуу- даа ээлжэ ээлжээгээрнэ ябуулжа, бүхэли сүүдэ соо тэдэнээ адуулаха юм. С. Ардуев, хүдөө бэшгшэ. Түнхэн.

Июнийн 17-до соёл гэээрэлэй хүдэлмэрилгэшэдэй II съезд АРАД ЗОНДОО МАГТУУЛДАГ

Горхон... Эгээл нимэ нэрэтэй тосхон Занграйн аймагта бин юм.

Юрын совет хүнүүдэй—лес- промхозой, түмэр замай хү- дэлмэришэдэй амгалан тайбан ажаһуудаг энэ тосхон нүүлэй жэлнүүдтэ танигдашагүй он- доо болонхой. Үйлсөнүүдэйнь хоёр хажуугаар жэрүлдэн шэнхэн гэрнүүд сооһоо, нё- доно баригдаһан хоёр даххар шулуун клуб гоёор тобойн ха- рдадана. Тэндэ горхойнхид үдэш бүри сугларжа, культу- рнаар амардаг. Зосоон оро- ходо, городой культурын ор- доһоо гү, али театрһаа юугэр- рэшы дартуугүй сээр сэгсэ, уужам харуул, аятай зохида.

Тинхэдэ горхойнхид ганса гоё клубараа магтуулна бэ- шэ, харин мүнөө сагай һүлдэ болохо—коммунистическэ ажа- лай нэрэ солодо хүртгэшэөө- рөө, тэрэ хүндэтэ нэрнэ түлөө тэмсэгшэдээрэ суурхуула бшуу. Тинмэ найн найхан сэдхэлт- тэй хүнүүдтэй танилсаад бай- хадаа, тэдэнэй нэгэн тухай бэ- шэхэ талал хүрэнэ... Хабарай наранай нэгэ жэг- дэнээр жэрүлдэн урбанан үдхэн нарһан модотой харын саанаһаа гарахалаар, тосхо- ной үрлэн үйлсөнүүдээр ажал- даа яраһан хүнүүд алхалал- дана. Эгээл энэ үедэ тосхойн гудамжануудаар, хүнүүдтэй су- басатай газарнуудта «КИНО» гэжэ томо үзгүүдээр аржытар бэшгэдэн афишануудыг гу- ша гаран наһанай, дунда эр- гын яб гэмэ шандаһан бэстэй, шаб шара толгойтой хүн эхэл оролдоһонгоор үлгэсэгтөөнэ. «КИНО» гэжэ дүрбээн үзэгтэй үгын үдхы мүнөө үедэ хүн бүхэн: бишыхан үхибүүд- шы, буурал сагаан толгойтой хушдэшы тайлбаргүйгөөр ойлгодог болоо ха юм. Тэд тэрэ далита хурдан 4 үзэгтэй үгыг үлгөө бүри тосхо- ной зондо хэн тараанаб гэ- жэ һонирхолот, гансал харуу дуулахаг—горхойн киномеха- ник Анатолий Иванович Баже- нов.

бшууби. Тинхэдэ зарим нэгэ- шуул киномеханигай хүдэлмэ- ринэ тон хүнгэн, үдэшндөө- лентэ мушхалгаар бүхэ ажа- лын дүүрэгшэдэг гэжэ тооло- дог...

Харин нүхэр Баженовэй ажалтай танилсабал, тингэжэ хүнгэхэнөөр бодогшодой ба- римта ямаршы үндэһгүй бо- лошохол, Анатолий Иванович орой болотор ажаллабашы, ажалайнгаа үдэры үлгөөгүүр ямаршы сагта: хура бороотой- шы, саһа шуургатайшы наань, сонсоһоло үлгэн эхилд- рээ. Кино эрхимээр харуулхын тула тон найнаар бэлдэхэ хэрэгтэй ха юм. Ушар тинмэһээ нүхэр Баже- нов бүхэли үдэртөө зай забда- гуй ажалладаг, аппарата- нуудаа арилгажа, тоһодоно, таһархай лентнүүдээр нягтар- янана; шэнэ лентнүүдыг шал- гажа үзэнэ, динамигуудайнгаа абяае шалгана, галай аюул- сараха хэрэгсэлнүүдыг турша- на...

— Анатолий Иванович тосхо- нойнгоо зоной дунда тон хүндэтэй хүнүүдтэй нэгэн бо- лонхой. Ганса өөрнөгөө ажал- хардад ябангүй, клубай ажал- да элбхитэйгээр хабаадалса- даг. Кино харашалыг бүри олон болгохын тула энэ жэл- һээ эхилжэ контролёргүйгөөр ажалланабди, клубһаа холо- моо һундаг айлда ошожо би- лет тараадагди. Тинмэһээ кино додуртайшуул бүри олон болоо.—гэжэ клубыг даагша нүхэр Фан хөөрэнэ. —Тосхойнмнай зоной куль- тура жэлһээ жэлдэ дээшэлнэ ха юм. Жэшэнь, 5—6 жэлэй саалда тээ бишыхан хуушан клубта үдэш бүри һогтуу хү- нүүд элбэын аша гаргалаг бэлдэ, харин мүнөө нэгшы һогтуу хүниг клубтамнай хар- хаагүйт. Тинхэдэ клубай үдэндэ хэншы байдаггүй, тэд биледгүй нэгшы хүн кино ородогүйт. Урдаһаа кино додур хаа яа эрдэг гү, али оройдоо эрдэггүй хүнүүд мүнөө шэнэ картина бүхэниг алдангүй хардаг болонхой. Хойтоо эрхэдэтнай касиргүйгөөр билдээ худалдаа боло- доод байхадби,—гэжэ Анато- лий Иванович омогорхон хөө- рэнэ.

Ингэжэ хөөрөлдөөр бай- тарнай гоёор хубсалһан хү- нүүд хойно хойноһоо суглар- жа, үдэндэ табатыай байһан хайрсаг руу билдэһингээ кон- трмаркнүүдыг хэжэ, киногой зал соо һуура өөлдөө олон һуунад. Уланшөгүй картина эхилхэ саг дүтэлжэ, хонгөө дуутай амаршы үндэһгүй гурба дахин хонхолоодһино...

Бүхэли үдэр соо шангаха- наар ажаллажархөөд, шөөтөн креслэ дээрэ зохиһондоор һуу- гаад, кинофильм харгажа, куль- турнаар сэнгэхэ гэшэ урма- тай ааб даа. Горхойнхид киногой гара- жа байхала лентэ таһарха гү, али ондоо шалтагаанаар забһар болохо ушарнуудыг үнхэнэй мартаһан. Тинхэдэ абяанын нэгэ жэгдэхэнээр дуулладаг. Анатолий Иванович аймаг дотор соёлтой хүдэлмэрилгэ- шэдэй дунда хамагай түрүүн коммунистическэ ажалай удэр- ник гһэн хүндэтэ нэрэ ээргэн түлөө тэмсэжэ эхилгэшэдэй нэгэн юм. Тэрэ саһаа хойшо нара болон кварталайнгаа тү- сэбые ходоодо үлүүлэн дүүр- гэдэг. Жэшэнь, 1960 оной 1-дхи кварталайнгаа түсэбые 156 процент, май харынга түсэбые—152 процент дүүргэ. Тинмэһээ аймаг соогоо түрүү һуури ээлжэ, аймгүйсэдкомой культурын таһагай улаан самбарта оруулагданхай.

Нүхэр Баженовыг сааша- даа ямар зорилготойта гэжэ асуухада, ингэжэ харюусана: — Кино харуулаха, мунгэ суг- луулаха түсэбүүдээ дүүргэхыг- гээ хажуугаар олон хүниг кинодо хабаадуулаха зорилго- тойб. Жэшэнь, 1961 ондо хүн бүхэндэ 30-һаа доошо бэшэ фильм харуулаха, тинмэһээ зарим зоной дунда ойлгуула- жын хүдэлмэри горьтойһоноор ябуулдаха болоно. Боллохоо байһан гүрэл партиингаа ХХII съездыг эрхим ажаллаар угта- ха хүсэлтэйб,—гэжэ Анато- лий Иванович сэдхэлээ хүд- лэлтэн хөөрэнэ. Нүхэр Баженовыг соёлой хүдэлмэрилгэшэдэй дунда шэ- нэ зам заагшалай нэгэн гэжэ нэрлэлэб зүбтэй ха. Д. Ошоров.

ПСС-эй обкомой эдхи секретарь Р. Филипповэй «райдай колхоз, козуюдай ажахын соондо ороһон гаданууд» гһэн шагтай ном һая- бурядай хэблэл- гараа.

АЙХАБТАР ТУҢАТАЙ, ГҮНЗЭГЫ УДХАТАЙ НОМ

абыха гэжэ оролдоһонгүй тэн- нимэ харюусалгагүй байдал- һаа боложо нитын мал жэл- һээ жэлдэ тэжээлээр дутажа, ашаг шэмээ татадаг, гарзал- даг байһанын мэдээжэ. Энэ бирагуй байдалһаа гарахын тула тухай шэгэлтэй ажа- лда тосхойн ороһон комп- лексно бригадануудыг эмхид- хэхэ, тэдэндэ машина техникэ, эдлүүрин газар даалгажа үгөөд, тэдэнэй ажалай түлөө- ные абанан продукцияг хэм- жээгээр түлэхэ саг ерээ гэжэ В. Р. Филиппов эндээ онсолон тэмдэглэнэ. Улаадахи хоёр бүлэгтэн ажалай эмхидхэлдэ, тэрэнэй түлөөһэндэ бин байгаа дута- гданууд тухай тодорхойгоор хэлэгдээд, колхоз, совхозуудта ажахын тоосоондо ороһон комплексно бригадануудыг бин боложо, ажалай түлөө- ные абанан продукцияг хир- рээр түлэхэ шухала болоод байһанын элишэлгдээ. «Ажалай түлөөны абанан продукцияг хирээр тодорхойло- дог болоходо хээл мянган зүй- лэй тоонуудыг харахыа боли- го, салингай гол хэмжүүр— центнер продукцияг хэрэглэхэ болоно. Мүн элдэб хэгдэггүй хүдэлмэри нэмэгдэхэе боли- хоһоо гадна, тэрэ хүн бүхэндэ ойлгосотой боложо, продук- цияг өөрын үнэ химдаруулаха байна» гэжэ автор бэшэнэ. Энэ ном уншахадаа хүдөө ажахын һалбари бүхэниг саашадаа яаж хөгжөөхөб гэ- жэ ойлгохоор, мүн тэндэ тар- яан ажалай, тула ажалай бригаданууд тус тустаа ажа- хын тоосоондо хайшан гэжэ орохо, хүнүүдтэй салын хүл- һэн ямар хэмжээгээр түлэгдэ- хөб гээд тодорхойлодоно. Ха- жуугаарн ямар түхэлэй бри- гаданууд байха, ямар маши- на техникэ, мори унаа даал- гахаб, хэды шэнэн газар үгэ- лэхэ гэхэ мэтэ асуудалнуудта харюу абажа болохо. Илангаа республикадаа хонин ажал яаж эрхилхэб, энэндэ ямар дутагданууд, алдуу, эндүү биб, тэрэниг хайшан гэжэ усадхахаб, но- тагай байдалда тааранан на- рин ноһотой шэнэ үүлтэрэй хонитой болохын түлөө юу хэ- хэб гэжэ номой дүрбэдхи бү- лэгтэ тодорхойгоор бэшгэлэн- хэй. Саашадаа декабрь нара- да хургаһы абажа, бөө мэхэлхэ саг дүүрээ, эхэ хони- доо һайса амаруулжа, тарга- луулжа, тэдэнэ намартаа үржүүлдэг болохо, эхэ хони- дой тоо хүрэгтэ адагын 65

процентдэ хургахэ хэрэгтэй байһы автор элишэлэн ха- руулаа. Номой 5-дахы бүл- гэдэ һаалин то- ларна фермануудыг ажалыг шэнэ туримээр яаж эмхидхэхөб, үнэн бурһөө жэлдэ тугал абажа түлжүүл- хын тула юу хэхэб гэжэ бэ- шэгдэнэ. Үнээды март—ап- рель—май нарануудта үр- зүүлэхэд эгээл таарамжатай. магазинда һу зандан тушаа- даг газарта үнээды нара бу- ри хубаруулжа байгаад, ис- куственная аргаар үржүүл- хэдэ зоһистой юм гэжэ тэмдэ- лэгдэнэ. Тугалануудыг багаһаан хойшо найнаар, зүбөөр түл- жүүлжэ, 10—12 һаратайдан тус бүриинэ 300—320 кило- грамм шэгнүүртэй болгохо, эрэ буруунуудыг 18 һаратай- дань 400—500 килограмм шэг- нүүртэйгээр, эрхим тарган, бараг тарган болгожо гүрэн- дэ тушааха арга боломжонуд тушаа номой 7-дохи бүлэгтэ бэшгэлэнхэй. Мяха абалгаа эрид ехэд- хэхын тула элдэб үүлтэрэй эбэртэ бодо малай, хонидой шуһа холижо үүлтэрнэ най- жаруулаха тухай мүн лэ эндэ хэлэгдэнэ. Бүрэт, симментал үүлтэрнээ гараһан холимол үнээды саашадан герфор- дын үүлтэрэй бухануудаар үржүүлэхэдэ найн. Бурядай холимол үүлтэрэй, мүн монгол хониды гиссарка, эдальбаев- ска үүлтэрэй хусануудаар үр- зүүлэхэдэ түргөнөөр түлжэдэг, 10 һаратайдаа 50 килограмм хүрэтэр татахар бэстэй хурь- гада гарадаг юм гээд автор сэхэ мэдүүлнэ. Хүдөө ногагуудта ажахын тоосоондо оруулагданан комп- лексно бригаданууд эмхидхэ- дэжэ, туршалгын жэшээтэ ажахынуд бин боложо, мүн тэндэ хүтэлбэрлхы зургаа- нуудай хубилгалдад байһан шэнэ үе сагта хүдөөдэ пар- тийно-политическэ хүдэлмэри улам найнаар ябуулаха шу- хала болоод байһан тухай автор номойнгоо һүүлшын бүлэгтэ бэшэ.

Энэ ном соо хэлэгдэн найн юумэн тухай бэшэхэ болоо һаа, захадан гарахар бэшэ. Тинмэһээ хүнүүд өөһэдөөд тэрэ- ниин абажа уншахадаа ша- нарын гүйсэд ойлгохо бээ гэжэ хангадана. КПСС-эй обкомой нэгдэхэ секретарь, доктор В. Р. Филипповэй бэшэһэн энэ ном хүдөө ажахын хүдэлмэрилгэ- шэдтэ айхабтар туһатай, тэдэ- нэй үдэр бүрин ажал хүдэл- мэритэй нягта холбоотой бай- һанын элитэ. Г. Базаров.

БҮЛГЭМНӨӨ—АРАДАЙ ТЕАТР

Баргажанай түб тосхойн Культиурын байшан соо хүн зон наяхан олоороо сугларжа. Дэрэн, Гаарга, Курумкан, Хара Модон ногагуудай, Адаг, Гусиха, Журавлиха бо- лон бусад тосхонуудай клуб, культбазануудыг даагшанар, библиотекарнүүд, арадай театрнуудай артистнууд—һаа- лишад, хонидош, механизатор- нууд, багшанар, врачуд, парти- ныйна, советскэ организац- иануудай хүдэлмэрилгэшэд тэн- дэ олон. Соёл культурын хүдэлмэ- рилгэшэдэй энэ конференци дээрэ «Соёлой гурбан жэлэй довтолгын дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» гһэн асуудалаар партиин Барга- жанай райкомой секретарь В. Базаровэй элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ. —Үнгэргэшэ 3 жэлэй турша- дай аймаг дотор соёл культу- рын хүдэлмэри эли бодо най- жаара. Аймагай партийна болон советскэ эмхи зургаанууд соёлой довтолгын үедэ ажал- шадтай культурна эрилтыг найнаар хангахыа гадна, тэдэнэй материалнай байдалы улам найжаруулаха гһэн зо- рилго урдаа табинан байна. Тээды колхознигууд нитын- гээ ажахы эрид хүжөөһөнэй ашаар олоо доходо 3 дахин арбабалха. 1956 ондо колхоз- нигууд ажалайнгаа түлөөһен- дэ 6.9 миллион түхэриг аба- лан байбал (хуушан мүн- бөөр), 1960 ондо 22 миллион түхэриг абаһан, тинхэдээ кол- хознигой нэгэ бүлэн олоо до- ходо 1825 түхэригһээ 3527 тү- хэриг хүрэтэр дээшлээ,—гэ- жэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Культурна ажаһуудалай ба- рилгануудыг бариха, тосхон, поселогуудыг болбосон түхэл- тэй болгохо талаар нилээд эхэ

хүдэлмэри хэгдээ. Урдан бай- хан 2—3 хуушарһан гэрнүүд- дай орондо мүнөө болбосон түхэлтэй шэнэ тосхонууд бин болоо. Жэшэнь, Баянголо—Соёл, Дэрэндэ—Уланхаан, Гааргада—Угнаасай, Барга- жанай леспромхоздо—Гусиха, Журавлиха, Адаг гэжэ шэнэ тосхон, поселогууд бариглаа. Аймагай колхоз, совхозуу- дай холын бригада, ферме- нүүд дээгүүр ажаллажа бай- хан зоной культурна эрилты- ен хангаха, ажаһуудалыг найжаруулаха талаар ехэ хүд- элмэри ябуулагдаа. Нүүлэй үедэ аймаг дотор 7 клуб, 10 культбаза, 14 улаан булан, механизаторнуудай типовой 3 гэр бариглаа. Мүн колхоз, совхозуудай хүсөөр аймаг до- тор олон хургуули, больница, интернат, стадион, үхибүүдэй, ясли, музей, библиотекэ гэхэ мэтэнүүд баригдан ба мүнөө баригдажшы байхтай. Тэршэлэн гүрэнэй һомолһон мунгэн зөөрээр интернат-һур- гуули, типовой больница, 21 магазин гэхэ мэтэнүүд бол- хоогдонхой. Соёлой довтолгын үедэ клуб, культбаза, библиотека болон киногой, хүдэлмэриг эрид найжаруулжа, ажал- шадтай культурна эрилтыг хан- гахын талаар ураргаа ехэ ал- хам хэгдээ гээд элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Аймаг дотор арадай 2 театр байгуулагдаа. Хүдөөгэй клу- бүүдэй, хургуулинуудай дэр- гэдхи уран найханай бүл- гэмүүдтэ ажалшад олоороо хабаадалсажа, хүдэлмэринь һонирхолтой, удха түгэлдэр болоо. Конференци дээрэ үгэ хэл- лэһэн делегадууд үнгэргэшэ үедэ хүдөө ногагуудаар ябуулагданан олон тоото хэм-

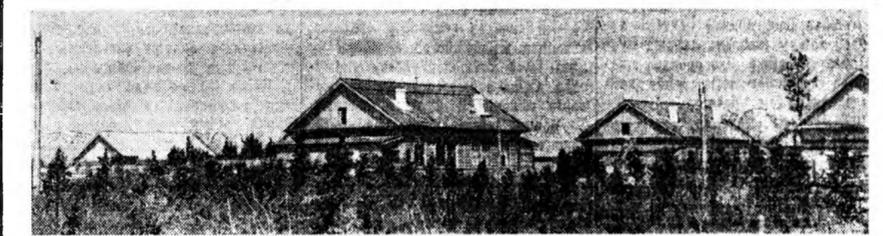
жээ-ябууланууд тухай дурла- ха зуураа, саашадаа юу хэхэ тушаа онсо анхаралаа хан- дуулаа. — Аймаг доторнай соёл культурын гултаманууд жэл бүри олоһорно,—гэжэ Кур- умканай Культиурын байшан- гыг даагша И. Шангин хэлэ- бэ. Гэбэшы билдэнэр ажалша- дай үдэр бүри дээшлэжэ бай- хан культурна эрилтыг бай- наар хангажа шадангүйбди. Мэргэжэл, шадабаримнай ба- гадана. Зондо харуулан кон- церт, кино болон бусад хүдэл- мэри заримдаа һонигүй бай- даг. Саашадаа республикын Культиурын министерство хүд- өөгэй соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилгэ- шэдэй мэргэжэл шадабарыа дээшлүүлхэ хэрэгтэн бодото туһаламжа үзүүлдэг болоһой хүдэ хүсэһэнбди. Нүүлэй жэлнүүдтэ аймаг до- тор хүдөөгэй уран найханай бүлгэмүүдэй олошоржо бай- хан тухай Дэрэнэй арадай театрын хүтэлбэрлэгшэ Б. Мунгунов хэлээ. Тэдэнэр ехэ эхэ концертнуудыг, олон акт- ай пьеснүүдыг харуулаха ар- гагай томо коллективүүд бо- ложо байна. Дэрэндэ хүдөө- гэй клубай дэргэдхи уран- найханай багахан бүлгэмэй орондо 1959 ондо арадай театр байгуулагдаа. Мүнөө арадай театрта 130 шахуу артистнууд тоологдоно. Тэдэнэй олонхын совхозойнгоо үйлдэбэрин гол һалбаринууд дээрэ ажаллажа байдаг. Нүүдэрнэ конференцидэ ха- баадагшад аймагайнгаа соёл культурыг саашадан хөгжөө- хын дэлгэрэнги тогтоол бата- лан абаа. О. Раднаев, манай корр.

Түрүүшын уулзалга

Колхоз, совхозуудай главна инженерүүдэй зүблөөн республикын колхоз, совхо- дай главна инженернүүд- ай аймаг болон аймагууд орондын «Сельхозтехника» гэжэ шэнэ эмхидхэлгэн нэ- рлнүүдтэй түлөөлгөшэдэй бадалгатай зүблөөн Улан- дэ боложо дүүрбэ. Тус зүблөөн дээрэ Бурядай «Сельхозтехника» гэжэ нэгэ- рий түрүүлгэшэ И. А. Иг- нев элидхэл хэбэ. Нүхэр лавыг өөрынгөө элидхэл «Сельхозтехника» гэжэ нэ- рлнүүдтэй саашанхи зорил- гуд тухай, мүн тэдэнэрэй колхоз, совхозуудта ажалаа раар харилсан холбохо ту- тогтожо хэлээ. Гадна үбнэ ээл, ороһоо таряа хуряала- да бэлдэхэй хүдэлмэринэ раар ябуулагдажа байһан үй хэлбэ. Энэ зүблөөн дээрэ Бурядай публикын «Сельхозтехни- гэжэ нэгдэлэй ашаглал-

нануудаар элдүүлжэ бай- гаад, биратай ургаса абажа шадангүй. Энэ юун дээрһээ болоно гэхэдэ, эдлүүрин га- зар тэрэндэ хэрэгтэй хүнүүд- тэн даалгагдажа үгтөөгүйһөө болоо гэшээ. Малшад малайнгаа эдихэ үбнэ, тэжээл өөһэдөө бэлдэ- дэггүй, таряан ажалай брига- дынхидта найдадаг байгаа. Тээны сабшалан, таряалан- гаа үтэгжүүлжэ, баян ургаса

гын таһагай начальник нүхэр Сумцов, совхозуудай трестын үйлдэбэрин таһагай началь- ник нүхэр Мельников, «Главо- торчерцетмет» гэжэ пред- приятин главна инженер нү- хэр Иванов, «Сельхозтехника» нэгдэлэй худалдаа наймаа- най управленин начальник нүхэр Ламброзо болон бусад колхоз, совхозуудай олохон инженернүүд үгэ хэлээ. Тин- хэдэ республикын Министр- нүүдтэй Советэй Түрүүлгэш нүхэр Модоговой хэлһэн үгыг сугларгадаг анхарал- тайгаар шагнаа. Зүблөөндэ хабаадагшад ажахынудта үбнэ хуряалгын машина, эзэмсүүдыг июлинь 1 болотор, силосэй ургамал ногоо, таряа хуряаха комбайн, машинануудыг июлинь 15 бо- лотор забабарилжа дүүргэхэ гһэн шийдхэбэри баталан абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадан ажаһуудаг гэрнүүд (Усть Баргажан тосхон). А. МАНТАФАН фото.

ШАЛГАЛТАНУУДАЙ ЭХИЛЭЭД БАЙХАДА...

1. СЭСЭРЛИГ СОО

Багшанаар институтай байшандаа дуталхаднаа сээрлиг соохи хандалинууд дэгүүр нимгэншье, зузааншье номуудыг барин хурууд, басагадай «толгойгоошье ургаха» зай зөвлөгүүр хуухан харагдана. Тэднийг харахад лаараа халуун хаа ахилга гэж тайлбаргүйгөөр ойлгомоор.

Экзаменууд... Ганса энэ үг мүнөө хэды олон хурууд, басагадай эрхэ хүдэлгэнэ гэшье! Теэд эвэй зугуй байхан сагай гасагага туджаа ерөөд байхаа, 4 ханада хүрээлэгдэ тэсэжэ хууха аалши?

Эвэй тимбэлэ «унахан малгайгаа» абахашье зай зөвлөгүүр экзаменда бэлдэжэ байхан студентерны хаанашье: сээрлигүүд соошье, Удэ, Сэлэнгэ голы ардынашье, үндэр гэрнүүдэй хүүдэртышье хархат.

2. ХУРАЛСАЛАА АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛОН...

Институдай долоо дахтарта байдаг педагогикын кафедрата тухын түрүүн оржо хөөрлэдэбди. Студентерэй урга сүлөөгүй байхаа, харин 3-дахи курснид (200 шахуу хүн) шалгалтана дүүргэжрөөд, педагогическа практикаа үнгэрэхын тула хүүдэ аймагуудай пионерскэ лагерь болох хурагшадтай үйлдэбэрин бригаданууда гаранхай.

Студентер В. Хамаганов, С. Давыдова, Е. Павлова, Н. Дашацывренова экзаменуудаа «4», «5» гайн сэгнэлтээр тусаагаа, республикын холын аймагууда ошоо. Жэжээн, З. Дугарова, Д. Мулюкова гэгшэд асар холын Ахын аймага гараа.

Тэднэр практикада байхадаа ху-

рагшадтай үйлдэбэрин бригада болон пионерскэ лагерин ажабайдалтай танилсахаа гадна, үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын элдэ янзын хүдэлмэри үнгэрэгэе юм.

Гурбадаху курс дүүргэгшэд научна статьянуудыг элдэбин тэмээр бэшэдэг ошуу. Тимбэлэ практикада гарахан студентер хурагшадтай үйлдэбэрин бригадануудай ажал хуурамэри, хурагшадтай дүй дүршэл тухай, үхибүүдэ хүмүүжүүлгын асуудалаар статьянуудыг бэшэхэ юм.

Нэгэ бүлэг залуушуудай хажууда дүтэлхөөрнай, үүдэн гэнэ нээгдэжэ, шад улаан хасартай, хаб ха-

ГИДРОМЕТОРОГОЙ МЭДЭЭСЭЛЭНИЙ ӨӨНОР, МҮНӨӨДЭР РЕСПУБЛИКА ДОТОР ҮЛЭТЭЙШЭГ БАЙХА, ХОЙТО, БАЙГАЛ ШАДАРАЙ АЙМАГУУДААР САГ ЗУУРЫН ХУРА БОРООН ОРОХО БАЙНА.

Баруун хойто зүгшөө хулахаанаар халхилха. Улан-Удэ городто үлөөгүүр 5-7, үдэртөө 18-21 градус дүлэ байха.

ИЮНИН 17-18-НАН ҮДЭРНҮҮДЭ РЕСПУБЛИКА ДОТОР ҮЛЭТЭЙШЭГ БАЙХА, ЗАРИМ ГАЗАРАД САГ ЗУУРЫН ХУРА БОРООН ОРОХО. БАРУУН ХОЙТО ЗҮГШӨӨ ХУЛАХАНААР ХАЛХИЛХА. ХҮНИКНӨӨ 1-6, ҮДЭРТӨӨ 20-25 ГРАДУС ДУЛААН БАЙХА.

КИНО

„СЭЛМЭГ ТЭНГЭРИ“

Ноттон сусалдал айл удаан утаа баажа, аажга джажа — сог залгийг ябанхаар, тэмсэлэй дүлэндэ шатаа, дүрөө наа хураггүй дээр...

Ингэжэ «Сэлмэг тэнгэрин» гол герой Саша Львова фильмын эгээд хүүдэ дүлгэнгө нүхэдтэ хэлэнэ, ахан шалаараа ажаллахые, ажалуухые урвална...

Летчик Алексей Астаховай намган — тэрэ эхэнэрэй мүнөөдэрэй байдал фильмын өхидтэ харанайди. Саша анханайтаа ябадал наана, домголоно. Кино харгашад тэрэнтэй хамта хорин жэлэй саана эхилхэн Зсэгэ ороноо хамгаалгын Агууэхэ дайныг жэлүүдэе наанаанда оруула. Тийхэдэ Алексей Астаховтай түрүүшнхээ уулзахан Саша басаган намганинь болжог, тэрэнтэй хүйн заяагаа холбохо, нахан соохи баяр, гашуудалаа хубаахад гэжэ ой ухаанда оруулаагүй. Гэбшье хүрээтэй дайнайшье, дайныг хүүдээрхышье жэлүүдтэ Алексей Астаховай зориг бадаруудад, тэмсэлдэ урвалдаг нинаг нүхэршье болоно.

Хорин жэлэй саана Саша арбан найма хүрөөгүй байгаа, Эгшээн оройной зүүн хөөрөө рүү ошоно, эсэгэнь фронтдэ мордобо. Саша түрэнэн гөрөдтө үдэд, зановто хүдэлмэричэжэ оробо. Хэды гүлмэр, залуухан байгашье наа, арадай агууэхэ хүдэлөөе хажуу тэвчээр хаража хуула аргагүй байжа, Эхэ орондоо ажалаара туулахын тула хамга хаб шадлаараа хам оробо.

Тийгээд лэ хоёр залуушуул танилгана, бэээ бээдэ дурлалсана. Астахов халта сүлөө ороходоол город эрэнэ, инагтаа уулзана. Байлшыг удаан болонгүй хоюулаа гэрлэбэ. Теэд дайн тэдэниин удаан сугтань абуулабагүй. Саша хэдэн хоногто нүгөөдэе хүлээбэ. Нүхэрнэй үгыл аад, угы. Ямаршье мэдээсэл, тэмдэг үгэхээ болшино. Хүүдэй хүүдэ Алексей Астахов агаарай байлаанда унашоо гайн «зүрхэ хахарма» мэдээсэл дуудлаба.

Нэгтэ, ехэ үймөөнэй, хүл хүдэлөөнэй үедэ, Саша урдан халта харахан летчик Астаховтайа уулзана.

Саша үй гашуудалдаа даргандгүй, урмаа хухарангүй элдэ бэрхшээлтэй тэмсэнэ. Хүбүүтэй болобо. Тэрэнээ эсэгэдээ адалхан гэжэ наанад, дурдаад, сэдхэлээ ханагаад ябадаг байгаа.

Хорин жэлэй саана Саша арбан найма хүрөөгүй байгаа, Эгшээн оройной зүүн хөөрөө рүү ошоно, эсэгэнь фронтдэ мордобо. Саша түрэнэн гөрөдтө үдэд, зановто хүдэлмэричэжэ оробо. Хэды гүлмэр, залуухан байгашье наа, арадай агууэхэ хүдэлөөе хажуу тэвчээр хаража хуула аргагүй байжа, Эхэ орондоо ажалаара туулахын тула хамга хаб шадлаараа хам оробо.

ХҮЙТЭН ГЭЭШЭ ЭМЭЙ ФАБРИКА

Суута эрдэмт Владимир Петрович Филатов гушаад жэлэй саада тээ нодэ аргалха арга олонон юм. Хүнэй нодэн элдэб шалтагаанаар үбдэжэ, хараань муудан, хохор болодог...

В. П. Филатов олон жэл соо шэнжэлгэ хэбнэнгээ хүүдээр, хараагаа муудан нодэ абаад, орондон үхэнэн хүнэй нодэ табиха гэжэ шидэлэн байгаа.

Нэгтэ тэрэ эрдэмт үхэнэн хүнэй нодэний сээгэ хэдэхэн саг соо хүйтэн холодильник соо байхадаа амиды бэгтэй түргөөр абалсан эдэгдэг байна гэжэ тодорхойлоо.

Хүйтэн нодөнөө абтахан сээгэ холодильник соо байхадаа түргөөр амидарха тусхай зүйл бин болгодог гэжэ шэнжэлгээр элэрүүлэн байха юм. Эрдэмт хадаа тэрэниин «биоген» стимулятор гэжэ нэрлэнэн байна. Хүйтэн хадаа нодэний сээгын түргэн амидаралгада туналдаг байба. Мүн хүйтэн холодильник соо байлгадахан бишыхан хэбэг арнашье баһал биологическа ондоо бодостой болоно.

4. ШАЛГАЛТАДАА ЭРТЭЭНХЭ БЭЛДЭЭ НАА...

Коридор соогүүр ябасаган ябартайн, нэгэ үүдэнэй хажуу олонон юмэндэ хэрэглэхэ шэнэ арга олоо. Тэрэ аргынь ветеринарна врачнар хэрэглэнэ. Тиймэ арна малай бээдэ хуулгалга, рихит, нахуу, шүлхы гэхэ мэтын үшэниин аргалхада эхэ тунхатай байшоо.

Зоотехнигүүд хүйтэн газарта байлгадахан арнаһай болон малай дэлүүнэй шүүшэ элүүр малай бээдэ хэрэглэжэ туршаа. Хэгдэнэн тиймэ тарилган айхабтар эхэ тунхатай байгаа. Хэдэлэн грамм шүүнээр тарилга хүүдүүлэн гахайн поршоонхо тон түргэн найжараа. Тиймэ шүүнээр таруулагдахан поршоонхо таруулагдаагүй поршоонхо орходоо 2-5 килограммаар шэнүүрээ үлүү нэмээгээ. Мүн тугал тарихада баһа эхэ тунхатай. Таруулагдахан тугалтай шүүнүүр түргэн нэмэнэ.

Сибирин эрдэмтэд холодильник соо байлгадахан малай арна болон мяха жэжэ болгоод, хатаагаа. Удаань тэрэнээ тахягай эдсэндэ нэмэжэ үгэлсөө. Гэжэ арган гайхалтай найн болоно. Тиймэ нэмэлтэ тэжээл абахан тахяа тон түргэн томо болоно.

«Пионерскэ правда» газетэнэ абтаба.

Энэниин дуулаа нэн гүт?

Хүйтэн гээшэ эмэй фабрика Суута эрдэмт Владимир Петрович Филатов гушаад жэлэй саада тээ нодэ аргалха арга олонон юм. Хүнэй нодэн элдэб шалтагаанаар үбдэжэ, хараань муудан, хохор болодог...

В. П. Филатов олон жэл соо шэнжэлгэ хэбнэнгээ хүүдээр, хараагаа муудан нодэ абаад, орондон үхэнэн хүнэй нодэ табиха гэжэ шидэлэн байгаа.

Нэгтэ тэрэ эрдэмт үхэнэн хүнэй нодэний сээгэ хэдэхэн саг соо хүйтэн холодильник соо байхадаа амиды бэгтэй түргөөр абалсан эдэгдэг байна гэжэ тодорхойлоо.

Хүйтэн нодөнөө абтахан сээгэ холодильник соо байхадаа түргөөр амидарха тусхай зүйл бин болгодог гэжэ шэнжэлгээр элэрүүлэн байха юм. Эрдэмт хадаа тэрэниин «биоген» стимулятор гэжэ нэрлэнэн байна. Хүйтэн хадаа нодэний сээгын түргэн амидаралгада туналдаг байба. Мүн хүйтэн холодильник соо байлгадахан бишыхан хэбэг арнашье баһал биологическа ондоо бодостой болоно.

Коридор соогүүр ябасаган ябартайн, нэгэ үүдэнэй хажуу олонон юмэндэ хэрэглэхэ шэнэ арга олоо. Тэрэ аргынь ветеринарна врачнар хэрэглэнэ. Тиймэ арна малай бээдэ хуулгалга, рихит, нахуу, шүлхы гэхэ мэтын үшэниин аргалхада эхэ тунхатай байшоо.

4. ШАЛГАЛТАДАА ЭРТЭЭНХЭ БЭЛДЭЭ НАА...

Коридор соогүүр ябасаган ябартайн, нэгэ үүдэнэй хажуу олонон юмэндэ хэрэглэхэ шэнэ арга олоо. Тэрэ аргынь ветеринарна врачнар хэрэглэнэ. Тиймэ арна малай бээдэ хуулгалга, рихит, нахуу, шүлхы гэхэ мэтын үшэниин аргалхада эхэ тунхатай байшоо.

Зоотехнигүүд хүйтэн газарта байлгадахан арнаһай болон малай дэлүүнэй шүүшэ элүүр малай бээдэ хэрэглэжэ туршаа. Хэгдэнэн тиймэ тарилган айхабтар эхэ тунхатай байгаа. Хэдэлэн грамм шүүнээр тарилга хүүдүүлэн гахайн поршоонхо тон түргэн найжараа. Тиймэ шүүнээр таруулагдахан поршоонхо таруулагдаагүй поршоонхо орходоо 2-5 килограммаар шэнүүрээ үлүү нэмээгээ. Мүн тугал тарихада баһа эхэ тунхатай. Таруулагдахан тугалтай шүүнүүр түргэн нэмэнэ.

Сибирин эрдэмтэд холодильник соо байлгадахан малай арна болон мяха жэжэ болгоод, хатаагаа. Удаань тэрэнээ тахягай эдсэндэ нэмэжэ үгэлсөө. Гэжэ арган гайхалтай найн болоно. Тиймэ нэмэлтэ тэжээл абахан тахяа тон түргэн томо болоно.

«Пионерскэ правда» газетэнэ абтаба.

ХИШЫН саанаһаа

„БОДОТО БАЙДАЛЫЕ ХАРААДАА АБААН ЗҮБ ХАРГЫ ЗАМ“

Н. С. Хрущевой Г.д. Кеннедиде баруулхан хануулгын бэшгүүд тухай гадаадын ороноудта иигэжэ бэшэнэ

БУХАРЕСТ. Эб найрамдалда тохёолдоод байхан аюулые усадхаха, уласкоорондын шархардуу шанга байдал хууларуулаха хэрэгтэ хануулгын эдэ бэшгүүд эхэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, атомна, водородно зэбэг туршалгыг болуулаха, Германитай эбэй хэлсээ баталха асуудалуудыг шидэхэ хэрэгтэ тэдэ зориулагданхай гээд «Скынтейя» газетэ «Бодото байдалые хараада абаан зүб харгы зам» гэжэ бэшэг соогоо ханамжална.

Эдэ шухалын шухала асуудалуудаар СССР-эй ямар хараа шугамтай байшынэ хүрэнгэтэ этгээдүүд буруугаар лэ тайлбарилха гэжэ хэлэнэ. Эгээл энэ үдэ хануулгын эдэ бэшгүүдые гаргаха, тэдэний үнэндөө ямар удхатай байшынэ тодоор бэшэхэ гээшэ эхэ удхашанартай. Тэдэ бэшгүүд доор СССР шухала удхатай дуралхалуудые оруулна бшуу гэжэ газетэ саашань үргэлжүүлэнэ.

Баруун Германида, Европодо аюултай байдал тохёолдонхой. Баруун Германида урдан байхан Вермахт ондоо гаршагтайгаар дахин бэргэдэжэ байна. Урдан лэ байхан генералууд тэрэниин толгойлно. Милитаристнууд буугаар дахин занана. Эдэ аашануудынь Европын арадууд, тэрэ тоодо Румыннын арад харажал байна гээд тэрэ бэшгүүд дотор хэлэгдэнэ. Европодо эб найрамдал тогтоохо аюулгүй байдал бин болгохо хэрэг Баруун Германиин милитаристнууда, реваншистнуудта даалгагдаха ёһогүй, даалгажа болохошьегүй гээд заагдана. Советскэ Союз, бүхы социалистическэ лагерь, бүхы арадууд эб найрамдал бэхинжүүлэхэ хэрэг эрдэ шууд хамгаална. Эб найрамдалда эсэргүүгээр нэгшье хорото ааша гаргуулахагүй гэжэ эдэнэр шидэлэнхэй гээд тэндэнэ заагданхай.

БЕРЛИН. Германитай эбэй хэлсээ баталха, атомна, водородно зэбэг туршалгы болуулаха тухай Советскэ правительствен хануулгын бэшгүүд ГДР-эй олонигтын, хэблэлэй гол анхаралда байһаар, Берлинэй демократическа га-

зетэнүүд уншагшадангаа бэшгүүдые толилобо. Советскэ правительствен шэнэ алхамууды тэдэнэр халуунаар дэмжэжэ бэшэнэ.

Германитай эбэй хэлсээ баталха асуудал эгээл хэлсэгдэхээр, тингэжэ шидэхэдээр болоо гэжэ Ехэ Берлинэй обер-бургомистр СЕПГ-эй политбюрогой ЦК-гэй гэшүүн Фридрих Эберт мэдүүлэбэ. Венгрийн парламентска делегацийн хүндэлэлдэ үгэ хэлэхэдэ тэрэ ингэжэ ханамжаллан байгаа. Эбэй хэлсээнэй үндэнэр хэрэгтэ Баруун Берлинэй асуудал мүн лэ шидэхэхэ шухала гээд Ф. Эберт үргэлжэлүүлээ. Тусхай хүсээнүүд Германиин хоёр эхэ хорото дайнда оруулан юм. Тэдэ хүсээнүүдэ дахин нэрэгээгүйгөөр лэ эбэй хэлсээ баталха шухала.

ГОЛЛАНДИ. Велоспедтэй, мотоциклтай, автобустой, автотомашинатайшье хүнүүд гурбан үдэр орононгоо харгыгаар гүйлгээдэжэ, нислэл хотынгоо заханда хүрбэ. Эдэниин Голландида атомна зэбсэгтэй база бин болгохо нээлгэдэ эсэргүүсэжэ яован демонстрантнууд байгаа. Тэдэниин полицинид тогтообо. Тингээд табар улар татуулан долооннуудыг бариад демонстрантууд нислэлэй гудамжаар яба. Удэ шэлэниин митинг болжог, гэнэ нитин мэдээжэ ажалбуулагшад үгэ хэлэбэ. Бээ даанхай Голландини түлөө тэмсэхынь Голландини арад зоние тэдэнэр урвалла.

ТАСС-эй фотохронико.

Хюдажа халгаха колониальна даие Анголодо болуулаха

Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөнэй мэдүүлгэ

КОНАКРИ. июнийн 14. (ТАСС). Анголын арадай, мүн Португалиин колониундай бүхы арадуудтай эбтэй байха недели июнийн 23-наа 30 хүрэтэр сонсохогдонхой. Тэрэнтэй дашарамдуулан, Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөнэй хүтэлбэрликхы комитет тусхай мэдүүлгэ толилобо.

Манай хүдэлөөнэй хүтэлбэрлэгшэдэй, бусад националистическэ партинуудай хүтэлбэрлэгшэдэй, зөбожог, тунджа байхан сэрэгтэй, юрын түрэмшүүдтэ Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөнэй гэшүүд, Анголын бүлэг патриотууд довтолго хэбэ. Тэрэнээ хойшо Анголын арадай зэбсэгтэ тэмсэл улам-улам шангалдана. Илангаа оройной хойто районуудаар нимэ тэмсэл үргэдэжэ байна.

Арадай восстанида харюу болгон, Португалиин правительство хунине олоор алаха хюдаха эхэ аппарат бин болгоод, колониальна дай үүдэхэбэ. Дүрбэ нара шахуу болээр соо энэ колониальна дайн үүдэхэдэжэ байнахай. Тингээжэ 50 мянган эгээлэй хүн зон алуулба. Иймэл харата муухай хэрэг түүхэдэ үзэгдэгүүг гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Августын 15 болотор үшөө 100 мянган анголынхиды алаад, арадай восстани дараха зорилготой байханаа Португалиин засагаархид сэхэ мэдүүлэбэ бшуу.

Июнийн 23-наа 30 хүрэтэр Анголын недели үнгэрэхэ тухай Азин, Африкын арадуудай эб хамта байха советэй саг үргэлжын секретариатай шидэхэбэринэ Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөн амаршална. Колониализмда эсэргүү бүхы дэлхэйн организацинууды энэ недели үнгэрэхынь урвалнабди. Тингээжэ Ан-

голын арадай хүдэлэнгөө дураар ороноо хөгжөөжэ, бээ даанхай байдалтай болохо үнэн зүб тэмсэлые дэмжэжэ, тэрэнэнэ талархажа байханаа эдэ организацинууд харуулаха болоно гэжэ мэдүүлгэ дотор бэшэгдэнэ.

Португалиин колонизаторнуудай эмхидхэнэн хүн зоние алаха хюдаха дайны хорото шэнжэ шанарые элшэлэн хариуулынь, энэ даие болуулахынь, дайны аюула дайрагдахан хүнүүдэй бүлэнэртэ, алуурһаа тэрвэдэжэ гарганшадта, политическэ гэмтэдтэ туналхынь, мүн Анголын арадай эб хамта байха комитетууды бин болгохынь уласкоорондын олонигтые Анголые сүлөөлхэ арадай хүдэлөөн, дайн байлдаа хэжэ байхан Анголын бүхы хүнэд урвална.

Редакторай орлошо С. Б. ВАЛЬЖИНИМАЕВ.

Сукарнын хүндэлэлдэ Пекиндэ ехэ митинг болоо

ПЕКИН. июнийн 14. (ТАСС). Индонезинин Республикын президент, премьер-министр Сукарнын Пекиндэ эрэнэй хүндэлэлдэ Пекиней «Гунжэнь» гэжэ эхэ стадиондэ мүнөөдэр митинг болоо. Тэндэ 100 мянга гаран хүч сугларба. Доктор Сукарно тэрэниин үдэшэнэн хүнүүд, КНР-эй түрүүлэгшэ Лю Шаоци болон КНР-эй бусад хүтэлбэрлэгшэд тэндэ байба. Городой ажалшадтай, бүхы хятад арадай зүгшөө Пекиней арадай комитетэй түрүүлэгшэ Пын Чжэнь Индонезини гүрэнэй толгойлогшые амаршалаа. Тэндэ байхан хүнүүдтэ халуунаар угтаагдажа, Сукарно митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Дайшалхы нүхэд уулзаба

ПАРИЖ. июнийн 12. ТАСС-эй корреспондент Г. Драгунов иигэжэ мэдээсэлэ: «Нормандия-Неман» гэжэ авианполкын француз пилотууд 303-дахи авиационно дивизидэ, 18-дахи гвардескэ авианполкодо дайлагдахан совет лётчигуудта, дайшалын нүхэдтээ уулзажа байна. Эсэ, гү ороноо хамгаалгын дайны үгэлэ, 16 жэлэй саада тээ тээнэр сугтаа дайлагдахан юм.

Советскэ Союзай Герой генерал-майор Г. Н. Захаров, Советскэ Союзай Герой генерал-майор А. Е. Голубов, полковник К. Ф. Федоров, Советскэ Союзай Герой полковник В. Г. Сергеев, полковник И. В. Цурахов гэгшэд дайшалхы француз нүхэдтээ — генерал Дельфино, генерал Пуйяд, «Нормандия-Неман» гэжэ авианполкын офицернууд байхан де-Жоффр, Риссо, Кастел, Банер болон бусалтай халуунаар уулзаа. Тингээд дайшалхы нүхэд дайны үеингөө байдал наана, гүнзэгшээр удхадан хөөрлэдөө. Фронт дээрэ дуулааг доор дуулуудаа тэдэнэр дуулалдаба.

Парижай муниципальна советэй түрүүлэгшэ Жюльен Тардые мүнөөдэр советскэ делегациятай уулзажа хөөрлэдөө. Унгэрэн дэлхэйн дайны үедэ бүгэдэниин дайсантай тэмсэнен совет летчигуудые Парижай мүнэнэ медальнуудаар шагнаха тухай Парижай муниципалитетдэй бюрогой шидэхэбэри тэрэ дуулгаба.

Бундесвертэ унан доогуур ябадаг онгосонууды үгэн

БОНН, июнийн 13. (ТАСС). Бундесвертэ зориулжа «Говальд-Верке» гэжэ Кильскэ верфьдэ унан доогуур ябадаг 12 онгосо яаралтайгаар бүтээгдэхэ байна. «Франкфуртер Рундшау» газетэ эдэн тухай мүнөөдэр мэдээсэлэ. Унан доогуур ябадаг тэдэ онгосонуудаа хүүдэй үсын шэнэ техникэ хэрэгшээдэнэ. Хойто, Батини далайда тэдэнэр аргыгуйл таараха байна гэжэ тэрэ газетэдэ хэлэгдэнэ.

Кильскэ верфьүүд Норвегийн захилар 15 нимэ онгосонуды бүтээжэ үгээжэ гэжэ газетэдэ бэшэгдэбэ. Дани, Турци, Филиппинэй захилууд тушаа мүнөө хэлсэн үнгэрэгдэжэ байнахай.

Редакторай орлошо С. Б. ВАЛЬЖИНИМАЕВ.

АЖАХЫН ТООСОН-ХҮТЭЖЛЭТЭЙН АРГА ЗАМ!

БУРЯТ ҮНЭН

ОНШОТОЙ НАЙЛАЛ ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

1961 оной хоёрдох хөхөдтэ абтаха

„БУРЯТ ҮНЭН“ газетэдэ захил хэгдэжэ байна

Хэлхэе холбооной конторо, отделени, почтальон бүхэн, предпирати, эмхи зургаан, совхоз болон колхозуудтай хэблэл тараадаг олоонитын түлөөлэгшэд захил абана.

Газетэ захиха үнэ сэн:

6 нарын—3 түхэриг, 3 нарын—1 түхэриг 50 мүнэн.

Н У Х Э Д У Н Ш А Г Ш А Д,

„Бурят үнэн“ газетэе шалдажа захит!